

**Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach**

Katowice, dnia 23 grudnia 2009 r.

**Pan
Mariusz Dudek
Likwidator
Domu Mody „Elegancja”
Przedsiębiorstwa Państwowego
w likwidacji
w Katowicach**

LKA-410-35-05/2009/P/09/045

Na podstawie art. 2 ust. 1 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli¹, zwanej dalej „ustawą o NIK”, Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach przeprowadziła kontrolę w Domu Mody „Elegancja” Przedsiębiorstwa Państwowego w likwidacji w Katowicach (zwanym dalej Przedsiębiorstwem) w zakresie działalności likwidatorów oraz dofinansowania z Funduszu Skarbu Państwa procesów likwidacji Przedsiębiorstwa w latach 2004 – 2008 i w I półroczu 2009 r.

W związku z kontrolą, której wyniki przedstawione zostały w protokole kontroli, podpisanym w dniu 27 listopada 2009 r., Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 60 ustawy o NIK, przekazuje Panu Likwidatorowi niniejsze

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Najwyższa Izba Kontroli ocenia negatywnie realizację procesu likwidacji Przedsiębiorstwa, w zakresie spraw objętych kontrolą.

Powyższą ocenę uzasadniają następujące oceny cząstkowe i ustalenia kontroli:

Wojewoda Śląski, zarządzeniem z dnia 16 stycznia 2007 r. (z mocą obowiązującą od dnia 9 października 2006 r.), podjął likwidację Przedsiębiorstwa, w związku z umorzeniem postępowania upadłościowego (postanowienie w tej sprawie uprawomocniło się z dniem 9 października 2006 r.) przez Sąd Rejonowy w Katowicach, ponieważ majątek upadłego nie zapewniał środków na pokrycie dalszych kosztów tego postępowania.

1 Dz. U. z 2007 r., Nr 231, poz. 1701, ze zm.

W okresie objętym kontrolą likwidację prowadziło dwóch likwidatorów - w okresie od 16 stycznia 2007 r. do 31 marca 2008 r. p. Janusz Antonik, a w okresie od 1 kwietnia 2008 r. do dnia zakończenia kontroli p. Mariusz Dudek.

Po umorzeniu postępowania upadłościowego w skład majątku Przedsiębiorstwa wchodziły tylko trzy nieruchomości, w tym dwie, na których wybudowano budynki częściowo posadowione na gruntach, do których przedsiębiorstwo nie miało tytułu prawnego (z tego jedna nie miała uregulowanego stanu prawnego). Innych składników majątkowych Przedsiębiorstwo nie posiadało. Podjęta likwidacja wymagała opracowania i wdrożenia sposobu zagospodarowania ww. nieruchomości. W dniu poprzedzającym wznowienie likwidacji zobowiązania Przedsiębiorstwa wynosiły 32 582,8 tys. zł.

I. NIK negatywnie ocenia sposób prowadzenia likwidacji przez pierwszego likwidatora – Janusza Antonika.

1. Pomimo wyznaczenia likwidatora Przedsiębiorstwa w dniu 17 stycznia 2007 r., J. Antonik przejął Przedsiębiorstwo (dokumentację oraz składniki majątkowe) od syndyka masy upadłości dopiero w dniu 23 lutego 2007 r.
2. Program likwidacji, sporządzony przez ww. Likwidatora, zakładał uzyskanie dofinansowania procesu likwidacji z Funduszu Skarbu Państwa w wysokości 175,3 tys. zł, a możliwość zbycia majątku o nieuregulowanym stanie prawnym uzależniał od wyniku konsultacji z kancelarią prawną. Programu tego nie zatwierdzono. Dopiero drugi Program likwidacji, sporządzony po upływie 4,5 miesiąca po objęciu przez niego funkcji Likwidatora, zatwierdził Wojewoda Śląski. Program ten zakładał sprzedaż jednej nieruchomości, natomiast pozostałe nieruchomości, na których budynki były częściowo posadowione na gruntach, do których Przedsiębiorstwo nie posiadało tytułu prawnego, miały zostać przekazane Skarbowi Państwa. NIK zwraca uwagę, że w planie finansowym likwidacji, będącym częścią tego Programu, środki uzyskane ze sprzedaży tej nieruchomości przeznaczono na częściowe zaspokojenie zobowiązań (nie wskazując, jakie zobowiązania mają być zaspokojone), a na pokrycie kosztów likwidacji zaplanowano dofinansowanie z Funduszu Skarbu Państwa.
3. Opracowany przez Likwidatora wniosek o dofinansowanie kosztów procesu likwidacji na kwotę 40 tys. zł, został wprawdzie pozytywnie zaopiniowany i uznany za zasadny przez Wojewodę Śląskiego, ale został negatywnie oceniony przez Delegaturę Ministra Skarbu Państwa w Katowicach, ponieważ w preliminarzu wydatków ujęto, m.in.

wydatki nie będące bieżącymi kosztami likwidacji, a część wydatków określono szacunkowo i nie poparto ich stosownymi dokumentami i informacjami.

4. Sporządzone przez tego Likwidatora sprawozdania finansowe były niezgodne z ustawą z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości², w związku z tym nie zatwierdził ich Wojewoda Śląski. Pomimo kierowanych do Likwidatora wezwań, sprawozdań tych nie skorygowano. Sprawozdania z prowadzonej likwidacji zawierały błędy i niepełne informacje o wpływach uzyskanych na konto Przedsiębiorstwa, a podane informacje o dokonanych wydatkach były niezgodne z dokumentacją księgową. Sprawozdania nie zawierały także informacji o bieżących żądaniach właścicieli gruntów za bezumowne korzystanie przez Przedsiębiorstwo z gruntów, na których posadowiono budynki (którzy już w trakcie postępowania upadłościowego zgłaszali syndykowi swoje roszczenia), mimo że likwidator w sprawozdaniach informował o prowadzonych rozmowach z właścicielami tych gruntów.
5. W okresie od 2 kwietnia do 10 października 2007 r. Likwidator zatrudniał dwie osoby do *prowadzenia dokumentacji finansowo – księgowej oraz prac związanych z otrzymaną korespondencją*. Zatrudnienie ww. osób nie było przewidziane w zatwierdzonym przez Wojewodę Śląskiego Programie likwidacji, nie stwierdzono także uzyskania zgody organu założycielskiego na zatrudnienie tych osób, podczas gdy zgodnie z umową zawartą przez Likwidatora z Wojewodą Śląskim, bez takiej akceptacji nie należało zawierać umów zlecenia z osobami spoza Przedsiębiorstwa. Koszt zatrudnienia ww. pracowników wyniósł ogółem 17,4 tys. zł (bez pochodnych).
6. Likwidator dokonał sprzedaży nieruchomości w Świętochłowicach, niezgodnie z przepisami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 5 października 1993 r. w sprawie zasad organizowania przetargu na sprzedaż środków trwałych przez przedsiębiorstwa państwowe oraz warunków odstąpienia od przetargu³, zwanym dalej rozporządzeniem RM, a w szczególności:
 - w ogłoszeniu prasowym z dnia 26 lipca 2007 r., dotyczącym pisemnego przetargu nieograniczonego na sprzedaż ww. nieruchomości (prawa wieczystego użytkowania działki nr 896/181 o pow. 2733 m² obręb Chropaczów⁴ oraz własności budynku posadowionego na tej działce), nie podał: adresu działki wystawionej do przetargu, informacji o wadium i terminu zgłaszania ofert, zgodnie z wymaganiami § 9 ust 1 rozporządzenia RM. Jedyne

² Dz. U. z 2002 r. Nr 76, poz. 694 ze zm.

³ Dz.U. Nr 97, poz. 443 ze zm.

⁴ Jest to dzielnica miasta Świętochłowice

kontakt ze sprzedającym stanowił podany w ogłoszeniu numer telefonu komórkowego likwidatora Przedsiębiorstwa,

- między datą obwieszczenia o przetargu a terminem przeprowadzenia przetargu nie upłynęło 14 dni - przetarg wyznaczono po upływie 8 dni od dnia obwieszczenia, co było niezgodne z § 8 ust. 2 ww. rozporządzenia,
- przetargu nie prowadziła komisja przetargowa w składzie co najmniej 3-osobowym (w tym okresie likwidator zatrudniał 2 pracowników), lecz był prowadzony jednoosobowo przez Likwidatora, co było niezgodne z § 2 ust. 1 tego rozporządzenia. Z protokołu „z rozpoznania i wyboru oferty”, sporządzonego jednoosobowo przez Likwidatora 3 sierpnia 2007 r., tj. w dniu rozstrzygnięcia przetargu, wynika, że w wyniku ogłoszenia wpłynęła jedna oferta zakupu nieruchomości, zgłoszona przez osobę prowadzącą w sąsiedztwie działalność gospodarczą. W tym samym dniu Likwidator zawarł z tą osobą umowę sprzedaży. Sprzedając ww. nieruchomość za 87 tys. zł, Likwidator wyraził zgodę na przekazanie przez nabywcę środków uzyskanych ze sprzedaży nieruchomości w wys. 13 tys. zł osobie, na której rzecz wpisano hipotekę przymusową w księdze wieczystej nieruchomości, a osoba ta uznała swoje roszczenia za zaspokojone.

Zdaniem NIK, likwidator J. Antonik, nie dopełniając przy sprzedaży tej nieruchomości obowiązków określonych w obowiązujących przepisach, nie zapewnił możliwości dotarcia oferty sprzedaży do możliwie jak najszerszego grona potencjalnych nabywców. NIK, jako niewystarczające przyjmuje uzasadnienie przedstawione przez J. Antonika, że przyczyną przyspieszenia organizacji przetargu było uzyskanie informacji o zamiarze wypowiedzenia umowy o ochronę budynku usytuowanego na tej nieruchomości w Świętochłowicach. W złożonych zeznaniach podał on także, że kilka osób (trzy do czterech) zadzwoniło do Niego po ukazaniu się ogłoszenia w prasie o sprzedaży i wyraziło zainteresowanie kupnem nieruchomości, toteż prawidłowo przeprowadzony przetarg mógł spowodować uzyskanie wyższej ceny sprzedaży, niż cena wywoławcza.

NIK zwraca uwagę, że Dyrektor Wydziału Nadzoru Prawnego i Właścicielskiego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego skierował do J. Antonika w 2007 roku trzy pisma: 6 sierpnia, w którym zobowiązał Likwidatora do natychmiastowego wstrzymania procedury sprzedaży nieruchomości, 10 sierpnia zobowiązał Go do podjęcia działań mających na celu unieważnienie sprzedaży, a 14 września zwrócił się do Niego o powiadomienie o podjętych działaniach. Jak wskazał Likwidator, w odpowiedzi

udzielonej 15 października 2007 r., nie mogło dojść do wstrzymania sprzedaży z powodu podpisania już 3 sierpnia 2007 r. umowy notarialnej oraz wydatkowania przez Przedsiębiorstwo pozyskanych środków finansowych. Uzyskane ze sprzedaży środki wydano na bieżące wynagrodzenia zatrudnionych pracowników oraz na spłatę roszczeń pracowników, którzy posiadali prawomocne nakazy zapłaty. Ponadto, J. Antonik z tych środków wypłacił sobie świadczenie z tytułu używania samochodu prywatnego w wysokości 3 884,53 zł, czego nie przewidywała umowa o pełnienie funkcji likwidatora Przedsiębiorstwa. Wskutek wezwania przedsądowego Śląskiego Urzędu Wojewódzkiego w Katowicach, w dniu 8 maja 2008 r. kwotę tę zwrócono na konto Przedsiębiorstwa.

7. Po sprzedaniu ww. nieruchomości likwidator J. Antonik posiadaną dokumentację Przedsiębiorstwa zdeponował w archiwum i od dnia 10 października 2007 r. nie podejmował żadnych działań. W dniu 11 lutego 2008 r. złożył rezygnację z zajmowanej funkcji.

II. Od kwietnia 2008 r. do zakończenia kontroli likwidację prowadził p. Mariusz Dudek.

W tym okresie:

1. Sporządzono sprawozdania finansowe Przedsiębiorstwa za okres od 1 stycznia do 8 października 2006 r. oraz od 8 października do 31 grudnia 2006 r., a także na dzień 31 grudnia 2007 r., tj. m.in. za okres działalności pierwszego likwidatora. Sprawozdania te zatwierdził Wojewoda Śląski. NIK zwraca uwagę, że w sprawozdaniach tych również wykazano amortyzację, co jak ustalono, wynikało z przepisania tej pozycji ze sprawozdań sporządzonych przez poprzedniego likwidatora. W następnych sprawozdaniach - na koniec 2008 r. i na dzień 31 października 2009 r., amortyzacji nie wykazywano.

Przejęta z archiwum dokumentacja księgowa zawierała jedynie zapisy syntetyczne na poszczególnych kontach, natomiast brak było ewidencji szczegółowych do poszczególnych kont, co, jak wynika z Pana wyjaśnień, było następstwem sporządzenia sprawozdań „odtworzeniowo”, - bez dokonania weryfikacji prawidłowości zapisów na poszczególnych kontach.

2. Opracowano aneks do Programu likwidacji Przedsiębiorstwa i dokonywano na bieżąco jego nowelizacji oraz uzyskano zatwierdzenie przez Wojewodę Śląskiego wszystkich dokonanych zmian. W Programie uwzględniono inne, niż przekazanie na majątek Skarbu Państwa, możliwości zadysponowania pozostałymi nieruchomościami będącymi składnikami majątku Przedsiębiorstwa (w Katowicach i w Sosnowcu), w szczególności poprzez zbycie ich właścicielom, na których gruntach w części

posadowiono budynki Przedsiębiorstwa, aby bez konieczności dochodzenia roszczeń odzyskali oni pieniądze za korzystanie z ich gruntów.

3. Terminowo - za wyjątkiem pierwszego sprawozdania - przedkładano Wojewodzie Śląskiemu kwartalne sprawozdania z procesu likwidacji, w których przedstawiano podejmowane działania. Zaznaczyć należy, że w informacjach tych nie podawano danych dotyczących uzyskanych wpływów z tytułu wynajmowania budynków Przedsiębiorstwa oraz sposobu wydatkowania tych środków.
4. Opracowano wniosek o dofinansowanie kosztów likwidacji na kwotę 40 tys. zł (podobnie, jak w przypadku poprzedniego likwidatora), który pozytywnie zaopiniował Wojewoda Śląski, natomiast negatywnie Delegatura Ministra Skarbu Państwa w Katowicach, ponieważ m.in. ujęte w preliminarzu wydatki określono szacunkowo, nie poparto ich ofertami cenowymi, zakwestionowano także wysokości proponowanych wynagrodzeń dla administratora nieruchomości, prawnika, biura rachunkowego i likwidatora.

Dopiero drugi wniosek Likwidatora zaopiniowano pozytywnie i Przedsiębiorstwo uzyskało dofinansowanie procesu likwidacji w wysokości 36 180 zł. Środki dotacji z Funduszu Skarbu Państwa wydatkowano, zgodnie z decyzją o jej przyznaniu, przy czym, w związku z niższym kosztem ogłoszeń prasowych, wg wyjaśnień Pana likwidatora, niewykorzystana kwota 884,52 zł zostanie zwrócona.

5. Uzyskano tytuł prawny do nieruchomości w Sosnowcu. Decyzję w tej sprawie wydał Wojewoda Śląski w dniu 29 maja 2009 r., co pozwoliło na sprzedaż tej nieruchomości.
6. NIK zgłasza uwagi do sposobu ich zbycia nieruchomości w Katowicach i w Sosnowcu właścicielom gruntów (odpowiednio w dniach 8 kwietnia 2009 r. i 24 sierpnia 2009 r.), na których posadowiono budynki Przedsiębiorstwa,

NIK negatywnie ocenia opublikowane w prasie ogłoszenie w dniu 23 grudnia 2008 r. o sprzedaży, w drodze pisemnego przetargu ofertowego, nieruchomości w Katowicach, ponieważ nie spełniało ono wymogów określonych w przepisach § 8 ust. 2 i § 9 ust 1 rozporządzenia RM - nie podano w nim adresu działki wystawionej do przetargu, informacji o wadium, a między datą obwieszczenia o przetargu a terminem przetargu nie upłynęło 14 dni, podczas gdy termin rozstrzygnięcia przetargu wyznaczył Pan po upływie 8 dni od dnia ogłoszenia. Ogłoszony przetarg unieważniono, lecz poniesiono koszt ogłoszenia w wysokości 321,47 zł.

Następne ogłoszenia o sprzedaży tych nieruchomości spełniały wymogi rozporządzenia RM, z wyjątkiem wysokości wadium w przypadku nieruchomości

w Katowicach. Wadium określono, jako 3 % ceny wywoławczej, zamiast wymaganych 10 %, co spowodowane było, jak Pan wyjaśniał w trakcie kontroli, zamiarem przyjęcia wadium w gotówce, ponieważ z konta Przedsiębiorstwa prowadzono egzekucję komorniczą, a 3 % ceny wywoławczej odpowiadało najwyższej kwocie dopuszczanej w obrocie gotówkowym (kasowym), tj. 3 000 euro. Przetargi przeprowadziła przez 3 osobowa komisja, a jej prace zatwierdził Pan Likwidator. W obu przetargach nie wpłynęła żadna oferta, natomiast w trybie poprzetargowym oferty na zakup gruntu (prawa użytkowania wieczystego) i budynków posadowionych na działkach - za cenę zgodną z operatami szacunkowymi tych nieruchomości - złożyli właściciele gruntów, na których w części posadowiono budynki.

Zaznaczyć należy, że w wyniku dokonanych sprzedaży prawa wieczystego użytkowania gruntów oraz prawa własności budynków znajdujących się na tych nieruchomościach, Przedsiębiorstwo nie uzyskało żadnych środków pieniężnych, nabywcy bowiem dokonali potrącenia swoich wierzytelności (wraz z odsetkami) z tytułu bezumownego korzystania z ich gruntu z ceną zakupu nieruchomości wynikającą z umowy sprzedaży – 319 800 zł (za nieruchomość w Katowicach o łącznej powierzchni 1 040 m²) oraz 956 500 zł za nieruchomość w Sosnowcu (o łącznej powierzchni 1 ha 3 631 m²). Nabywcy zrzekli się dalszych roszczeń wobec Przedsiębiorstwa oraz jego organu założycielskiego.

NIK negatywnie ocenia bezkrytyczne przyjęcie przez Pana Likwidatora wysokości roszczeń, z tytułu bezumownego korzystania z gruntów przez Przedsiębiorstwo, zgłoszonych przez właścicieli tych gruntów i nie podejmowanie żadnych działań w celu rzetelnej wyceny zobowiązań Przedsiębiorstwa, z tytułu korzystania z tych gruntów, co wyrażało się przez akceptację wysokości żądań właścicieli tych gruntów i nie wnoszenie sprzeciwu od nakazów zapłaty wydanych przez sądy, w związku z tymi roszczeniami. O ile w przypadku nieruchomości w Katowicach, roszczenia nabywcy obliczono według stawek, określonych w ugodzie z dnia 16 stycznia 2001 r., zawartej z syndykiem masy upadłości Przedsiębiorstwa, to w przypadku nabywców nieruchomości w Sosnowcu, Likwidator zgodził się z wysokością stawki odszkodowania, określoną przez właścicieli tych gruntów, nie dokonując jej weryfikacji, np. poprzez porównanie do stawek rynkowych. W rezultacie odszkodowanie za bezumowne korzystanie z gruntów położonych w Katowicach wyniosło 2,15 zł za metr kwadratowy, a w przypadku gruntów położonych w Sosnowcu – aż 7 zł za m².

7. Po sprzedaży ww. nieruchomości Przedsiębiorstwo nie posiada składników majątkowych, w odniesieniu do których należałoby podejmować czynności związane z ich zbyciem, a do zakończenia procesu likwidacji pozostało sporządzenie i przedłożenie organowi założycielskiemu stosownych sprawozdań.

Oceniając działania likwidatorów, dotyczące sposobu zbycia ww. nieruchomości, NIK zwraca uwagę na stwierdzone obszary, umożliwiające wystąpienie zjawisk korupcyjnych.

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi, mając na uwadze zakończenie procesu likwidacji Przedsiębiorstwa, Najwyższa Izba Kontroli odstępuje od sformułowania wniosków pokontrolnych.

Zgodnie z treścią art. 61 ust. 1 ustawy o NIK, w terminie 7 dni od daty otrzymania niniejszego wystąpienia pokontrolnego, przysługuje Panu Likwidatorowi prawo zgłoszenia na piśmie do Dyrektora Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Katowicach umotywowanych zastrzeżeń w sprawie ocen i uwag zawartych w tym wystąpieniu.